

-अधिबोधः the perception of form or colour of any object by the senses. -अभिग्राहित *a.* caught in the act, caught red-handed. -अस्त्रः Cupid. -आजीवा, -जीवना *a.* harlot, prostitute, courtesan; रूपाजीवाश्च वादिन्यो वणिजश्च महाधनाः Rām; रूपाजीवाः स्नानप्रघर्षशुद्धशरीराः Kau. A. 1. 20. -आवली *a.* list or series of variations of grammatical forms. -आश्रय *a.* exceedingly beautiful; त्वया रूपाश्रयं रथम् Bhāg. 4. 15. 17. -इन्द्रियम् the organ which perceives form and colour, the eye. -उच्चयः a collection of lovely forms; रूपोच्चयेन मनसा विधिना कृता तु Ś. 2. 10. -उपजीवनम् the gaining a livelihood by a beautiful form; रङ्गावतरणं चैव तथा रूपोपजीवनम् Mb. 12. 294. 5 (com. रूपोपजीवनं जलमण्डपिकेति दाक्षिणात्येषु प्रसिद्धम् । यत्र सूक्ष्मबलं व्यवधाय चर्ममयैराकारै राजामात्यादीनां चर्या प्रदर्शयते). -कारः, -कृत् *m.* a sculptor; रूपकारोऽपि शस्त्रेण क्रीड्यैवोल्लिख ताम् Ks. 37. 8. 9. -गुणः the quality of colour; वायोरपि विकृर्वाणाद्विरोचिष्णु तमोनुदम् । ज्योतिरूपयते भास्वत्तद्रूपगुणमुच्यते Ms. 1. 77. -ग्रहः the eye. -ज्ञ *a.* perceiving forms, distinguishing visible objects; त्वं तु प्रत्यक्षदर्शी च रूपज्ञश्च महाभुजः Mb. 14. 60. 2. -तत्त्वम् inherent property, essence. -तर्कः an assay-master or inspector of mint (?). -धर *a.* of the form of, disguised as; जुगोप गोरूपधरामिवोर्वाम् R. 2. 3. -धारिन् 1 having a form or shape. -2 Possessed of beauty, lovely. (-*m.*) an actor. -ध्ययम् beauty. -नाशनः an owl. -परिकल्पना the assuming of a shape; Rām. -भागानुबन्धः the addition of a fraction to a unit. -भागापवादः the subtraction of a fraction from a unit. -भेदः (in gram.) diversity of phonetic form or sound. -लावण्यम् exquisiteness of form, elegance. -विपर्ययः disfigurement, morbid change of bodily form. -विभागः the dividing of an integer number into fractions. -शालिन् *a.* beautiful. -संपद्, -संपत्तिः *f.* perfection or excellence of form, richness of beauty, superb beauty; उदपादि चास्या रूपसंपदा आविर्भूतविस्मयस्य तस्य मनसि K.

रूपक *a.* [रूप-पुवल्] Bodily, corporeal. -2 Figurative (as words &c.). -कः A particular coin, a rupee. -कम् 1 Form, figure, shape (at the end of comp.). -2 Any manifestation or representation. -3 A sign, feature. -4 A kind, species. -5 A statue; चित्रतत्तदनुकार्यविभ्रमाधाभ्यनेकविधिरूपरूपकम् N. 18. 12; द्वारशाखोपशोभारूपकमात्रम् Ks. -6 A drama, play, a dramatic composition; (one of the two main subdivisions of dramatic compositions; it is divided into ten classes; there are eighteen minor divisions of it called उपरूपक); दृश्यं तत्राभिनयं तद्दूपापोपातु रूपकम् S. D. 272-3; also नाटकमथ प्रकरणं भागव्यायोगसमवकारडिमाः । ईहामृगाङ्कवीथ्यः प्रहसनमिति रूपकाणि दश S. D.; उच्चैरुचरितपदां पपाठ नान्दीं प्रारम्भे द्रुतमपयानरूपकस्य Śiva B. 24. 68. -7 (In Rhet.) A figure of speech corresponding to the English *metaphor*, in which the *upameya* is represented as being identical with the *upamāna*; तद्दूकमभेदो य उपमानोपमेययोः K. P. 10 (see *ad loc.* for details). -8 A kind of weight (= three *gunjas*). -Comp. -तालः a

particular time in music. -नृत्यम् a kind of dance. -रूपकम् a particular kind of रूपक. -शब्दः a figurative or metaphorical expression.

रूपणम् [रूप-त्युद्] 1 Metaphorical or figurative description. -2 Investigation, examination.

रूपवत् *a.* 1 Having form or colour. -2 Bodily, corporeal. -3 Embodied. -4 Handsome, beautiful. -5 (Mīmāṃsā) Possessed of रूप *i. e.* where are mentioned द्रव्य, देवता etc. which form the रूप of a sacrificial act; स एष रूपवतां संनिधावरूपः शब्दः श्रूयमाणः समुदायवाचकः समधिगतः ŚB. on MS. 4. 4. 1. -ती A beautiful woman.

रूपिकः Coin, money.

रूपिन् *a.* [रूप-इनि] 1 Appearing like. -2 Embodied, incarnate; सिन्धुः शिरस्यहर्षणं परिगृह्य रूपी Bhāg. 9. 10. 13; रूपी कोप इव व्याघ्रः Dk. -3 Beautiful.

रूपीकृ To make rough, to soil.

रूप्य *a.* [रूप-यत्] 1 Beautiful, lovely; P. V. 2. 120. -2 Stamped; impressed. -प्यम् 1 Silver. -2 Silver (or gold) bearing stamp, a stamped coin, a rupee. -3 Wrought gold; यथा हिरण्यकर्ता वै रूप्यमग्नौ विशोधयेत् Mb. 12. 280. 11. -4 Collyrium. -Comp. -अचलः N. of the mountain Kailāsa. -अध्यक्षः a master of the mint. -द *a.* one who gives silver; रूप्यदो रूपमुत्तमम् (आप्नोति) Ms. 4. 230. -धौतम् silver. -शतमानम् a particular weight (= 3½ palas).

रुवुकः The castor-oil tree.

रुष् I. 1 P. (रुषति, रुषित) 1 To adorn, decorate. -2 To smear, anoint, cover, overlay (as with dust). -II. 10 U. (रुषयति-ते) 1 To tremble. -2 To burst. -III. 10 P. To hurt, to kill; L. D. B.

रुष *a.* Bitter and sour.

रुषणम् 1 Decoration. -2 Smearing, soiling.

रुषित *p. p.* 1 Adorned. -2 Smearred, covered, over-spread; बाहून् प्रगृह्य रुषिरान् रक्तचन्दनरुषितान् Mb. 5. 162. 16. -3 Soiled. -4 Made rough or rugged. -5 Pounded. -6 Perfumed; सरोऽनिलं पङ्कजरेणुरुषितम् Bhāg. 8. 2. 24. -7 Inlaid.

रुस्तम् [Up. 3. 93 com.] Skirts of cloth.

रे *ind.* A vocative particle; रे रे शंकरगृहाधिवासिनो जानपदाः Māl. 3; रे रे चातक सावधानमनसा मित्र क्षणं श्रूयताम् Bh.

रेक् 1 Ā (रेक्ते) To doubt, suspect.

रेकः 1 Suspicion, doubt. -2 A low man, an outcast; कृता भिक्षा रेकैः Pt. 1. 11. -3 Emptying, loosening, purging. -4 A frog. -5 A kind of fish.

रेकणस् *n.* Gold.